

כללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986¹

בתוקף סמכותה לפי סעיף 109 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א - 1961 (להלן - החוק), מתקינה המועצה הארצית של לשכת עורכי הדין כללים אלה:

פרק א': פרשנות

1. הגדרות

בכללים אלה -
"בית משפט" - בית משפט, בית דין וכל ערכאה שיפוטית או מעין שיפוטית שהוקמה על פי דין;
"שופט" - בעל תפקיד שיפוטי בבית משפט, בבית דין או בכל ערכאה שיפוטית או מעין שיפוטית, שהוקמה על פי דין;
"ועד מחוזי" - הועד המחוזי של הלשכה, שמקום עבודתו של חבר הלשכה הוא בתחום פעולתו.

פרק ב': הוראת יסוד

2. חובת עורך דין

עורך דין ייצג את לקוחו בנאמנות, במסירות, ללא מורא, תוך שמירה על הגינות, על כבוד המקצוע ועל יחס כבוד לבית המשפט.

פרק ג': משרד עורך הדין

3. מקום לקבלת לקוח

(א) עורך דין יקבל את לקוחו במשרדו.
(ב) עורך דין רשאי לפגוש את לקוחו במקום אחר זולת משרדו, ובלבד שיעשה כך בתנאים ההולמים את כבוד המקצוע.
(ג) עורך דין המשמש יועץ קבע ללקוח, רשאי לסטות מן האמור בסעיף קטן (א) לשם מתן שירות יעיל לאותו לקוח, בנסיבות ההולמות את כבוד המקצוע.

4. ייחוד המשרד (תיקון: תשמ"ח)

(א) משרדו של עורך דין, לרבות חדר ההמתנה וחדר המזכירות וכל חלק אחר ממנו, לא ישמש כל מטרה זולת עבודתו המקצועית של עורך הדין.
(ב) אין בהוראות סעיף קטן (א) כדי לאסור על עורך הדין -
(1) להרשות שמשרדו ישמש משרד רשום של תאגיד שהוא יועצו המשפטי;
(2) לייחד חלק מדיירת מגוריו למשרדו;
(3) לפעול במשרדו בענייני ציבור.
(ג) הוראות סעיף זה לא יחולו על עורך דין שביום י"ב בטבת התשכ"ו (4 בינואר 1966) חדרי ההמתנה שלו היו משותפים לו ולאדם אחר, והוא הודיע על כך לועד המרכזי עד יום י"ב בשבט התשכ"ו (3 בפברואר 1966).

5. סניפים (תיקון: תשמ"ח)

(א) עורך דין לא יקיים יותר ממשרד אחד, אלא אם כן בכל משרד נמצא עורך דין שמקום עבודתו הקבוע הוא באותו משרד.
(ב) הועד המרכזי בהתייעצות עם הועד המחוזי שבתחום סמכותו נמצא משרדו של עורך הדין, רשאי להתיר מטעמים מיוחדים חריגה מהוראת סעיף קטן (א), בתנאים ולתקופה שימצא לנכון.

פרק ד': פרסום ופרסומת (בוטל) (תיקון: תשס"א).

פרק ה': עורך הדין והלקוח

9. שכר טרחה רק בכסף

(א) לא יקבל עורך דין שכר טרחה בעד עבודתו המקצועית אלא בכסף.
(ב) אין מניעה, כאשר הדין מאפשר זאת, כי שכר הטרחה יחושב כאחוז מנושא הענין.

10. איסור על מתן ערבות

לא יערוב עורך דין ערבות אישית בענין הנמצא בטיפולו, גם אם אין במתן הערבות טובת הנאה חמרית; ואולם אין בהוראה זו כדי לאסור על עורך דין לקבל אחריות אישית להוצאות עדים או להוצאות משפט אחרות.

¹ ק"ת תשמ"ו, 1373; תשמ"ז, 1159; תשמ"ח, 1106; תשמ"ט, 663; תשנ"ז, 932. הכללים פורסמו ביום 4.9.86.

סעיפים 2, 3 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית) (תיקון מס' 2), התשמ"ט - 1989 (ק"ת תשמ"ט, 664) קובעים לגבי הוספת סעיף 11א:

2. הוראות מעבר

אין בכללים אלה כדי למנוע מעורך דין להמשיך ולטפל בענין שהתחיל לטפל בו לפני תחילתם של כללים אלה.

3. תחילה

תחילתם של כללים אלה בתום שנה מיום פרסומם ברשומות (הכללים פורסמו ביום 9.4.1989).

11. איסור על רכישת טובת הנאה

לא ירכוש לו עורך דין טובת הנאה חמרת, פרט לשכר טרחתו, בעניין שהוא משמש בו נאמן, מפרק, מנהל עזבון או כונס נכסים.

11א. (בוטל)(תיקון: תשס"ג)

11ב. איסור מתן שירותים משפטיים במקרים מיוחדים (תיקון: תשנ"ח)

- (א) עורך דין לא ייתן שירות משפטי ללקוח, שהפנה אליו גוף שאינו עורך דין, שותפות של עורכי דין או חברת עורכי דין – הפועל למטרת רווח ולמטרה זו מפרסם ברבים מתן שירותים משפטיים.
- (ב) עורך דין המועסק על ידי מי שאינו עורך דין, שותפות של עורכי דין(להלן – המעסיק) לא ייתן שירות משפטי למי שאינו מעסיקו אם המעסיק פועל למטרת רווח וגובה תמורה בעד אותו שירות משפטי.
- (ג) הועד המרכזי, בהתייעצות עם ועד מחוז, רשאי להתיר, מטעמים מיוחדים שבטובת הציבור, חריגה מהוראות אלה, בתנאים ולתקופה שיקבע.

12. רשות שלא לקבל ענין לטיפול

עורך דין רשאי, לפי שיקול דעתו, שלא לקבל ענין לטיפולו; החליט עורך דין שלא לקבל ענין לטיפולו, יודיע על כך לפונה תוך זמן סביר.

13. הפסקת טיפול

- (א) קיבל עורך דין ענין לטיפולו, אינו רשאי להפסיק את הטיפול בו אלא אם כן נתגלעו חילוקי דעות בינו ובין לקוחו בנוגע לאופן הטיפול, או שנוצרה מניעה מבחינה חוקית או מבחינת האתיקה המקצועית, או בשל אי תשלום שכר טרחה והוצאות, או מחמת סיבה אחרת המצדיקה את הפסקת הטיפול.
- (ב) החליט עורך דין להפסיק טיפול בענין לפני סיומו, יתן, ללא דיחוי, הודעה על כך ללקוחו, וחובה עליו, במידת האפשר, להפסיק את הטיפול באופן שלא יפגע בעניניו של לקוחו.
- (ג) היה ענין תלוי ועומד לפני בית המשפט, לא יפסיק עורך דין לייצג את לקוחו אלא בכפוף להוראות כל חיקוק.

14. ניגוד אינטרסים

- (א) לא ייצג עורך דין לקוח, לא יקבל על עצמו לייצגו ולא ימשיך בייצוגו, אם קיים חשש שלא יוכל למלא את חובתו המקצועית כלפיו, בשל עניין אישי שלו, או בשל התחייבות או חובת נאמנות שיש לו כלפי אחר או בשל עומס עבודה או בשל סיבה דומה אחרת.
- (ב) לא ייצג עורך דין צדדים בעלי אינטרסים מנוגדים באותו ענין.
- (ג) בענין שצד בו לקוח קבוע של עורך הדין לא ייצג עורך דין צד אחר, גם אם באותו ענין אין עורך הדין מייצג את הלקוח הקבוע; לענין הוראה זו, "לקוח קבוע" - לקוח שעורך הדין נותן לו שירותים דרך קבע.
- (ד) הוראות סעיפים קטנים (ב) ו- (ג) לא יחולו על עריכת הסכם ועל טיפול בענין שהצדדים הסכימו, בכתב, כי ייעשה בידי אותו עורך דין.
- (ה) עורך דין ולקוחו רשאים להסכים, בכתב, לתחום את השירות המקצועי אשר יתן עורך הדין ללקוח, כדי למנוע התנגשות עם ייצוג לקוח אחר או עם ענין או עם חובה אחרת של עורך הדין, בתנאי שצמצום השירות הינו סביר בנסיבות הענין ואינו פוגע בחובת הנאמנות של עורך הדין ללקוחותיו.

15. טיעון נגד כשרות הסכם

עורך דין שערך מסמך או השתתף בעריכתו, או שטיפל בעסקה או שהשתתף בטיפול בה, לא יטען לאחר מכן נגד כשרות המסמך או העסקה, ולא ייצג אדם שעניינו מחייב, באופן סביר, טענה כאמור.

16. איסור על טיפול נגד לקוח

- (א) עורך דין לא יטפל נגד לקוח -
- (1) בענין או בקשר לענין שטיפל בו למען אותו לקוח;
- (2) בענין אליו יש זיקה של ממש למידע שקיבל עורך הדין מאותו לקוח או מטעמו.
- (ב) הועד המחוזי, או מי שהוא הסמיכו לכך, רשאי להחליט, לפי פניית עורך דין, כי מתן חוות דעת או קיום התייעצות גרידא, או פעולה במקרה פלוני, לא היה בהם משום טיפול בענין למען לקוח, או כי מידע מסויים אין לו זיקה של ממש לענין, או כי אין במידע שהתקבל כדי למנוע מעורך הדין לטפל בענין, ובלבד שהחלטה כאמור תינתן לפני שעורך הדין יקבל על עצמו את הטיפול בענין האמור.

17. עורך דין שדן בענין כשופט

לא ייצג עורך דין אדם בענין שדן בו כשופט או כבורר.

18. העברת ענין לעורך דין אחר

על אף הוראה כללית שביפוי - כוח המרשה להעביר את הטיפול לעורך דין אחר, לא יעביר עורך דין את יפוי הכוח לעורך דין אחר, אלא אם כן נתן לכך הלקוח הסכמה נפרדת ומפורשת בכתב, אולם רשאי עורך דין, על פי הוראה כללית כאמור, לאצול מסמכויותיו לעורך דין אחר או להיעזר בו בפעולותיו.

פרק ו' : חובת הסודיות

19. שמירת סודיות

עורך דין ישמור בסוד כל דבר שיובא לידיעתו בידי לקוח או מטעמו, תוך כדי מילוי תפקידיו, זולת אם הסכים הלקוח במפורש אחרת; הוראה זו אינה חלה על גילוי בהליך המשפטי, חקירה או חיפוש שאינו חסוי על פי סעיף 90 לחוק.

20. שמירת סודיות בידי העובדים

עורך דין יעמיד את העובדים בשירותו על חובתם לשמור על סודיות העניינים המגיעים לידיעתם במהלך עבודתם.

21. אי שימוש בידיעה מהלקוח

לא ישתמש עורך דין בידיעה שהגיעה אליו מאת לקוחו במילוי תפקידו, ואשר עורך הדין לא יכול היה לקבלה בדרך אחרת, במאמץ סביר.

פרק ז' : איסור על הקלטה

22. הקלטת הזולת

- (א) לא יקליט עורך דין שיחה עם לקוחו עם עורך דין אחר, אלא בידיעתם.
- (ב) עורך דין המקליט דיון בבית משפט יודיע על כך לבית המשפט.
- (ג) לא יעשה עורך דין שימוש בהקלטה שנעשתה תוך הפרת סעיף זה.

פרק ח' : עורך הדין והצד שכנגד

23. יחס כלפי הצד שכנגד

עורך דין ינהג בצד שכנגד בדרך ארץ.

24. איסור על איומים

- עורך דין לא ינקוט באיומים בפנותו לצד שכנגד, אך רשאי הוא -
- (1) לפרט אמצעים אשר מרשו ינקוט למימוש זכויותיו;
- (2) להפנות את תשומת לבו של הצד שכנגד להוראות כל דין.

25. מגע עם אדם מיוצג

- (א) עורך דין היודע כי הצד שכנגד מיוצג בענין פלוני בידי עורך דין -
- (1) לא יפנה אל הצד שכנגד אלא באמצעות עורך הדין המייצגו באותו ענין;
- (2) לא ייפגש עם הצד שכנגד לצורך דיון באותו ענין אלא בנוכחות עורך דינו.
- (ב) עורך דין רשאי שלא לנהוג בהתאם לאמור בסעיף קטן (א) -
- (1) בהסכמתו של עורך הדין של הצד שכנגד;
- (2) כאשר קיימת חובה, על פי דין, למסור דבר לצד שכנגד, בתנאי שעורך הדין ימסור העתק לעורך הדין של הצד שכנגד.

פרק ט' : עורך הדין וחברו למקצוע

26. יחסי חברים (תיקון: תשס"ה)

בכל ענין מקצועי יגלה עורך דין יחס חברי כלפי חברו למקצוע ולא ימנע ממנו כל הקלה שאין בה כדי לפגוע בענינו של לקוח, ובכלל זה יסכים לבקשה לשינוי מועד כאשר חברו נקרא לשירות מילואים פעיל, מצוי בחופשת לידה או בחופשה הנובעת משמירת הריון, חלה או שרוי באבל;

לענין זה, "פגיעה בענינו של לקוח" - פגיעה משמעותית שיש בה כדי לגרום ללקוח נזק של ממש. "חופשת לידה" -

לגבי עורכת דין - חופשת לידה לפי סעיף 6 לחוק עבודת נשים, התשי"ד 1954 (להלן - חוק עבודת נשים), חופשת אימוץ או חופשה להורה מיועד לפי הענין, כמשמעותן בחוק עבודת נשים; ואם היא עורכת דין עצמאית - תקופה שבה היתה זכאית לחופשה כאמור אם היתה עובדת שכירה;

לגבי עורך דין - חופשת לידה לפי סעיף 6(ח) לחוק עבודת נשים, חופשת אימוץ או חופשה להורה מיועד, לפי הענין, כמשמעותן בחוק עבודת נשים; ואם הוא עורך דין עצמאי - תקופה שבה הוא זכאי לדמי לידה לפי סעיף 49 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה 1995 (להלן - חוק הביטוח הלאומי);

"שמירת הריון" - כהגדרתה בסעיף 58 לחוק הביטוח הלאומי.

27. קבלת ענין שבטיפולו של אחר (תיקון: תשס"ט)

עורך דין שקיבל עניין לטיפולו וידוע לו כי אותו עניין מטופל על ידי עורך דין אחר, ימסור לעורך הדין האחר, בלא דיחוי, הודעה ולפיה העניין הועבר לטיפולו ויוודא את מסירת ההודעה.

28. הושמט (תיקון: תשס"ט)

29. בוטל (תיקון: התשנ"ט)

30. שיתוף עורך דין בשכר טרחה

עורך דין המעביר ענין לטיפולו המקצועי של חברו לא יהיה זכאי לחלק בשכר הטרחה אלא אם כן הוסכם במפורש אחרת, ובלבד שאם נבצר מעורך הדין המעביר לטפל בענין בשל הוראות סעיף 14, אסור לו לקבל תשלום כלשהו מעורך הדין המקבל את הענין לטיפולו.

31. מחלוקת עם עורך דין

בטרם יפתח עורך דין בשם לקוחו בהליך משפטי נגד עורך דין אחר, יפנה אל אותו עורך דין אחר בכתב, ואם קיימת אפשרות - אף בעל פה, כדי לנסות וליישב את הסכסוך בדרכי שלום, ובלבד שפניה כאמור לא תגרום נזק ללקוח.

פרק י' : עורך דין ובית המשפט

32. כבוד לבית המשפט

(א) עורך דין ישמור, בעמידתו לפני בית המשפט, על יחס כבוד לבית המשפט, תוך הגנה על זכויות לקוחו בהגינות, במסירות ותוך שמירה על כבוד המקצוע.
(ב) עורך דין יופיע בבית המשפט הופעה מכובדת ובמדי משפט הולמים, כפי שנקבעו בדין.

33. כבוד הצד שכנגד

עורך דין יטען טענותיו לפני בית המשפט, בין בעל פה ובין בכתב, בדרך ארץ, תוך שמירה על כבוד הצד שכנגד ועל כבוד כל אדם אחר הקשור בהליך השיפוט.

34. איסור הטעיה

(א) לא יעלה עורך דין, בין בעל פה ובין בכתב, טענה עובדתית או משפטית ביודעו שאינה נכונה.
(ב) האמור בסעיף קטן (א) אין בו כדי למנוע הכחשה בכתב טענות בהליך אזרחי, או כפירה בעובדה בהליך פלילי.

35. תשלום לעד

לא ישלם עורך דין, לא יציע לשלם ולא יתן יד לביצוע כל תשלום או תמורה אחרת לעד תמורת עדותו, אם תשלום זה מותנה בתוצאות המשפט.

36. עורך דין כעד

(א) לא ייצג עורך דין בהליכים משפטיים, לרבות ערעור, אם הוא עומד להעיד מטעם אותו אדם באחד משלבי ההליכים האמורים; נקרא עורך הדין להעיד מטעמו של אדם אחרי שהחל לייצגו - יחדל מן הייצוג.
(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על מסירת עדות כשעורך דין נקרא להעיד בידי בעל דין יריב, או בענין שהוא טכני או ברשות בית המשפט או ברשות הועד המחוזי.

37. מגע עם עדים (תיקון: תשמ"ז)

(א) עורך דין רשאי לבוא בדברים עם אדם העשוי להעיד מטעם לקוחו.
(ב) לא יבוא עורך דין בדברים עם אדם העומד, לפי ידיעתו, להעיד במשפט מטעם הצד שכנגד, בענין הקשור לעדותו, אלא בהסכמת הצד שכנגד, ואם הוא מיוצג - בהסכמת בא כוחו.
(ג) הוראות סעיף קטן (ב) לא יחולו כאשר עומד עורך הדין להזמין לעדות מטעם לקוחו (להלן - הלקוח) אדם שהוזמן להעיד מטעם צד אחד, אם נתקיים בו אחד מאלה:
(1) העד הוא הלקוח, ואם הלקוח הוא תאגיד - יושב ראש הדירקטוריון, יושב ראש ההנהלה או המנהל הכללי מטעמו;
(2) בית המשפט או הועד המחוזי או מי שהועד המחוזי הסמיכו לכך, נתן היתר, ורשאי המתיר לקבוע תנאים בהיתר;
(3) במשפט אזרחי - העד פעל מטעמו של הלקוח בענין נושא המשפט.

38. חקירה נגדית בהגינות

לא ישאל עורך דין, בחקירה נגדית, שאלות הנוגעות למהימנותו של עד, במטרה להטיל דופי באופיו, ואשר אין להן, מבחינה אחרת, נגיעה לענין הנדון, אלא אם כן יש לחוקר יסוד סביר להאמין שהשתמע מהשאלה הוא אמת או שיש לו בסיס נאות.

פרק י"א : כספים

39. ניהול חשבון פקדון

עורך דין ינהל חשבון בנק נפרד לכספים שהופקדו בידיו בנאמנות.

40. העברת כספים ללקוח

(א) עורך דין חייב להודיע ללקוחו ולהעביר כל סכום כסף שקיבל עבורו, תוך זמן סביר מעת קבלתו.
(ב) עיכב עורך דין, על פי דין, סכומי כסף שקיבל עבור לקוחו, או ניכה, על פי הסכם, כספים מתוכם, יודיע על כך ללקוח תוך זמן סביר.

41. השקעת פקדון

(א) עורך דין המקבל כספים בנאמנות, יודיע על כך ללקוחו מיד ויבקש, בסמוך למועד קבלתם, ממי שעבורו הוא מחזיק את הכספים בנאמנות, הוראות מפורטות המתייחסות למסירת הכספים ולהשקעתם.
(ב) קיבל עורך דין כספים בנאמנות ולא נתקבלו, תוך זמן סביר, הוראות בקשר להשקעתם, ישקיע את הכספים באחת מדרכים אלה:
(1) בהתאם לסעיף 6 לחוק הנאמנות, התשל"ט - 1979;
(2) בהתאם לסעיף 50 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962;
(3) בדרך אחרת שיש בה סיכוי סביר לשמירת ערך הכספים, לפי הנסיבות הידועות באותה העת.

42. דין וחשבון כספי

(א) עורך דין ימציא ללקוח דין וחשבון על מצב חשבונו של הלקוח -
(1) לפי דרישת הלקוח - תוך זמן סביר לאחר הדרישה, ובלבד שהוגשה לא יאוחר משלוש שנים מיום סיום הטיפול;
(2) תוך זמן סביר לאחר סיום הטיפול;
(ב) עורך דין שנדרש בידי לקוחו להמציא לו העתק מקבלות על הוצאות שהוציא או ממסמכים הנוגעים לכספים המוחזקים כפקדון, ימציאם ללקוח תוך זמן סביר; הוראה זו לא תחול כאשר דרישת הלקוח להמציא לו את המסמכים באה אחרי שעבר זמן סביר או שהמסמכים אינם עוד בידי עורך הדין.

43. איסור על הלוואות

לא יתן עורך דין הלוואה או טובת הנאה אחרת כדי לקבל עבודה.

44. תשלום בעד הוצאות הלקוח

לא ילווה עורך דין כספים ללקוח כדי לשלם הוצאות הכרוכות במתן שירות מקצועי ללקוח; ואולם אין בהוראה זו כדי למנוע מעורך דין לשלם עבור הלקוח את ההוצאות האמורות, או להתחייב לשלמן, ובלבד שעורך הדין ינקוט אמצעים לגביית הכספים מאת הלקוח, תוך זמן סביר לאחר ששילם את ההוצאות.

45. ביטול

כללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשכ"ו-1966 - בטלים.

46. תחילה

תחילתם של כללים אלה שלושה חודשים מיום פרסומם.

¹ ק"ת תשמ"ו, 1373; תשמ"ז, 1159; תשמ"ח, 1106; תשמ"ט, 663; תשנ"ז, 932, תשנ"ח 1009; 1048; תשנ"ט 670; תשס"א 629; תשס"ג 702; תשס"ה 882; **תשס"ט 148**.